

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Aleše Šťastného a soudců JUDr. Markéty Čermínové a JUDr. Tomáše Pirka v právní věci

žalobkyně: **P. S.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Bílým
sídlem Veleslavínova 252/5, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo dopravy ČR**, IČO 66003008
sídlem nábr. Ludvíka Svobody 12/1222, 110 15 Praha 1

o zaplacení 63 000 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 15. června 2022, č. j. 24 C 239/2021-143,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se mění** tak, že žaloba **je** co do svého základu **důvodná**.
- II. Rozhodnutí o výši nároku a o nákladech řízení **se ponechává** konečnému rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem nalézací soud zamítl žalobu s návrhem na zaplacení částky 63 000 Kč s přísl. (výrok I.) a žalované nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.).
2. Takto soud rozhodl o žalobě, jíž se žalobkyně domáhala zaplacení částky shora uvedené s (podstatným) odůvodněním, že Městský úřad v xxx vydal rozhodnutí ze dne 9. 12. 2009, č. j. MUD 6637/2009 OD/RA-2, kterým byla schválena technická způsobilost jednotlivě dovezeného vozidla – osobního motorového vozidla tovární značky VOLKSWAGEN TRANSPORTER, VIN: xxx (dále i jen „Rozhodnutí“ a „vozidlo“) a které bylo vydáno trestným činem xxx Ing. R. A.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

(který byl shledán vinným rozsudkem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. 10 T 46/2014-18856). V důsledku trestného činu xxx bylo z moci úřední (rozhodnutím Městského úřadu xxx ze dne 31. 10. 2016, č. j. 3878/2016 ODSVV/RP-6) obnoveno řízení, v němž bylo dříve vydáno pravomocné Rozhodnutí. Obnovené řízení bylo následně zastaveno (v konečném důsledku rozhodnutím Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 7. 5. 2021), čímž byla technická způsobilost vozidla odňata (a také byl zrušen zápis vozidla v registru vozidel). Výši škody žalobkyně vyčíslila jako rozdíl ceny vozidla (které koupila v květnu 2013) se způsobilostí k provozu na pozemních komunikacích a bez ní.

3. Nálezací soud po provedeném dokazování dospěl k závěru, že ve věci bylo vydáno ve správním řízení pravomocné nezákonné Rozhodnutí splňující podmínky § 7 a 8 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále také i jen „OdpŠk“ nebo „zákon č. 82/1998 Sb.“). Toto nezákonné pravomocné Rozhodnutí (vydané v důsledku trestného činu xxx) bylo tzv. „odklizeno“ (tedy nastaly účinky jeho zrušení) usnesením o zastavení obnoveného správního řízení ve spojení s rozhodnutím, kterým byl zrušen zápis vozidla do registru vozidel. Škoda, kterou žalobkyně tvrdí, však není v příčinné souvislosti s nezákonným Rozhodnutím, které bylo takto odklizené. Škoda totiž žalobkyni vznikla až v důsledku „odklizení“ nezákonného Rozhodnutí. Za takovou škodu však stát neodpovídá. Soud odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, podle kterého platí, že „(...) *Stát totiž odpovídá za škodu, jež vznikla následkem nezákonného rozhodnutí, a nikoliv následkem jeho zrušení. (...)*“ a zároveň na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 490/2007, kde se uvádí, že „*Předpokladem odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím je příčinná souvislost mezi újmou poškozeného, jakožto následkem, a rozhodnutím, jež bylo pro nezákonnost zrušeno, nikoliv mezi újmou a skutečností, jež byla důvodem, pro který bylo rozhodnutí zrušeno.*“ V rámci analogie ještě odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2021, sp. zn. 53 Co 403/2021 v obdobné věci.
4. Následně nálezací soud dodal, že nezákonné Rozhodnutí o schválení technické způsobilosti z roku 2009 bylo pro žalobkyni de facto příznivým rozhodnutím, z něhož jí újma podle OdpŠk nevznikla, neboť díky tomuto Rozhodnutí několik let provozovala vozidlo, které provozováno být nemělo. Navíc absence potřebných dokladů má charakter skryté vady a věc by měla být v první řadě řešena podle práva občanského. Pokud se žalobkyně při koupi vozidla blíže nezajímala o původ vozidla a pokud se následně v rámci obnoveného řízení dozvěděla, že s doklady není něco v pořádku, a pokud poté, kdy se o skryté vadě dozvěděla, neuplatnila práva z vadného plnění u prodávajícího, případně u něj neuplatnila právo na náhradu škody, nelze takovou skutečnost klást k tíži státu. Subsidiární odpovědnost státu za škodu může nastoupit v případě, kdy se nepodařilo dosáhnout sanace v rámci občanskoprávního vztahu, ne ale v případě, že se účastník takového občanskoprávního vztahu o takovou cestu ani nepokusil, ač mohl.
5. Dále pak soud dovodil, že žalobkyně není ve věci ani aktivně legitimována. Soud se zcela ztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze ve výše uvedené obdobné věci pod sp. zn. 53 Co 403/2021, který uvedl, že: „*K vydání nezákonného rozhodnutí došlo ještě v době, kdy žalobce nebyl vlastníkem předmětného vozidla a nebyl ani účastníkem předmětného správního řízení, tím byla jiná osoba, a to To vede odvolací soud k závěru, že žalobce není k podání žaloby vůči žalované aktivně legitimován, neboť nebyl účastníkem původního řízení, které skončilo vydáním nezákonného rozhodnutí ze dne 2. 6. 2010.*“
6. Nálezací soud proto žalobu zamítl, když neshledal zákonné podmínky odpovědnosti státu za škodu.
7. Okolnosti, za nichž došlo ke schválení technické způsobilosti předmětného vozidla (kdy k tomu došlo v oboru působnosti žalované) s ohledem na následné problémy, které tím byly žalobkyni způsobeny, shledal jako podklad pro to, aby neúspěšné žalobkyni nebyla ukládána povinnost k náhradě nákladů řízení žalované v tomto řízení podle výsledku řízení. Proto soud o náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 a § 150 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního

řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o. s. ř.), tak, že žalované náhradu nákladů řízení nepřiznal.

8. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání. Nalézacímu soudu vytkla přepjatý formalismus, což vede k popření spravedlnosti. Zdůraznila, že Rozhodnutí bylo vydáno v důsledku trestného činu úředníka a jeho důsledky nese v majetkové sféře žalobkyně. Navíc soud nezvážil, zda v souzené věci nešlo o nesprávný úřední postup. Dovožovala, že trestný čin úředníka je vždy nezákonný postup, ať již dojde k formálnímu odklizení nezákonného rozhodnutí nebo k obnově řízení a jinému rozhodnutí. Rovněž zdůraznila, že sama nebyla účastnicí řízení o schválení technické způsobilosti v r. 2009, a pokud by vozidlo nemělo platnou technickou způsobilost, žalobkyně by jej nekoupila.
9. Dále brojila proti závěru nalézacího soudu, že záležitost má charakter skryté vady a je namístě uplatnit nároky z odpovědnosti za vady vůči prodejci. Zdůraznila, že vozidlo zakoupila jako provozuschopné. Škodě mohl zabránit správní úřad, pokud by kontroloval činnost úředníků a předešel by trestnému činu jednoho z nich. Poukázala na rizika možného uplatnění právních vad vůči předešlému vlastníkově a dovožovala nereálnost takového postupu. Navíc předchozí vlastník vozidla nebyl účastníkem řízení o schválení technické způsobilosti, a to ani původního ani obnoveného, rovněž nepostupoval protiprávně a jednal v dobré víře ve vydané Rozhodnutí. Zdůraznila, že nemá povinnost odstupovat od uzavřené smlouvy. Navíc k prodeji došlo v době, kdy vozidlo podle Rozhodnutí bylo způsobilé k provozu na pozemních komunikacích.
10. Nesouhlasila se závěrem nalézacího soudu, že ve věci není aktivně legitimována, neboť nebyla účastna původního řízení o schválení technické způsobilosti vozidla. Zdůraznila, že došlo k singulární sukcesi, prodeji vozidla, a účastníkem řízení je vždy ze zákona vlastník vozidla. Proto, ač nebyla účastnicí původního řízení, byla z titulu vlastnice vozidla účastnicí řízení obnoveného. Poukázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2767/2013, kde Nejvyšší soud dovodil nedostatek aktivní legitimace ze zjištění, že správního řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, se neúčastnila předchůdkyně žalobkyně. Dovožovala, že pokud by se předchůdkyně žalobkyně ve věci projednávané Nejvyšším soudem účastnila, byl by nárok na náhradu škody dán. V opačném případě by se stát zprostil odpovědnosti za škodu všude tam, kde došlo k jakékoli majetkové změně. Odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1627/2008 a jeho závěr, že osobou aktivně legitimovanou uplatnit nárok na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem je nejenom účastník řízení, v němž k úřednímu postupu došlo, nýbrž kdokoli, komu tím skutečně škoda vznikla. Nalézacímu soudu vytkla, že se s touto její argumentací nikterak nevypořádá, což v důsledku znamená nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
11. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu k dalšímu řízení.
12. Žalovaná ve vyjádření k odvolání odvolací argumentaci odmítla. Zdůraznila, že jediným odpovědnostním titulem, ze kterého mohla žalobkyni vzniknout škoda, je v daném případě nezákonné Rozhodnutí. Byť žalobkyně v odvolání poukazuje na postup úřední osoby Městského úřadu xxx, který vydání Rozhodnutí, jímž byla schválena technická způsobilost vozidla, předcházela, nelze odhlédnout od příslušné judikatury. Dle rozsudku Nejvyššího soudu, ze dne 29. 6. 1999, sp. zn. 2 Cdon 129/97, či usnesení Ústavního soudu, ze dne 17. 7. 2009, sp. zn. II. ÚS 1332/09, postup správního orgánu, jehož výstupem je vydání rozhodnutí, není samostatně posuzován z hlediska odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup, ale z hlediska odpovědnosti za nezákonné rozhodnutí. Je tomu tak především z toho důvodu, že teprve samotné rozhodnutí může být teoreticky způsobilé přivodit újmu, nikoliv postup správního orgánu vedoucí k jeho vydání. V souladu s uvedeným byl tedy postup nalézacího soudu správný, pokud vycházel z tvrzení žalobkyně a posuzoval existenci nezákonného rozhodnutí. Žalovaná však i nadále setrvala na svém stanovisku, že v předmětné věci žádné nezákonné rozhodnutí vydáno nebylo.
13. Dále se žalovaná ztotožnila s právním závěrem nalézacího soudu o nedostatku aktivní legitimace žalobkyně. Je totiž pravdou, že žalobkyně nebyla účastníkem původního řízení o schválení

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

technické způsobilosti vozidla, v němž bylo vydáno Rozhodnutí, jež bylo posléze zrušeno a které žalobkyně označila za odpovědnostní titul a se kterým spojila vznik škody. Účastníkem řízení a adresátem tvrzeného nezákonného Rozhodnutí o schválení technické způsobilosti vozidla byla M. T., nar. xxx, xxx. Na tom podle názoru žalované nic nemění ani skutečnost, že následně byla žalobkyně účastníkem řízení o obnově a obnoveného řízení, v těch však žádné nezákonné rozhodnutí vydáno nebylo.

14. Správné jsou i závěry nalézacího soudu o tom, že s ohledem na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu v otázce subsidiární odpovědnosti státu se žalobkyně měla primárně domáhat svých nároků vůči tomu, kdo jí vadnou věc prodal. Nárokovaná škoda vznikla právě z této smlouvy, v důsledku čehož se jedná o soukromoprávní nárok, který tak nelze dle OdpŠk vůbec odškodnit. Žalobkyně měla a mohla uplatňovat svá práva ze závazkového vztahu. Kromě výše uvedeného nepostupovala žalobkyně v souladu s principem subsidiarity i tím, že primárně neuplatnila svůj nárok na náhradu škody vůči Ing. R. A., tedy vůči osobě, jež škodu v důsledku své úmyslné trestné činnosti způsobila. Až v případě, že by v rámci řešení odpovědnosti ze závazkového vztahu a uplatnění odpovědnosti za škodu vůči Ing. R. A. nebylo možno dosáhnout plnění, nastupuje odpovědnostní vztah ve smyslu OdpŠk.
15. Žalovaná se ztotožnila s právním názorem nalézacího soudu v otázce nedostatku příčinné souvislosti mezi Rozhodnutím o schválení technické způsobilosti vozidla žalobkyně ze dne 9. 12. 2009 a vznikem škody, jejíž náhrady se žalobkyně domáhá. Navrhla, aby byl napadený rozsudek potvrzen.
16. Odvolací soud ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 27. 4. 2023, č. j. 69 Co 154/2022-173, kterým změnil napadený rozsudek tak, že žaloba je co do svého základu důvodná (výrok I.), a rozhodnutí o výši nároku a o nákladech řízení se ponechává konečnému rozsudku (výrok II.).
17. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně, nesouhlasil však s jeho právním hodnocením. Zdůraznil, že soudy jsou povinny udělat vše pro nalezení spravedlivého řešení (nález Ústavního soudu ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 428/06) a nesmí volit přehnaně formalistický postup (nález Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2009, sp. zn. II. ÚS 2048/09). Nezákonné Rozhodnutí bylo zrušeno novým rozhodnutím v obnoveném řízení, které bylo zahájeno z úřední povinnosti, neboť původní Rozhodnutí bylo vydáno trestným činem zaměstnance úřadu. Žalobkyni tak v důsledku nemožnosti užívat vozidlo k provozu na pozemních komunikacích vznikla škoda, jejíž výše je mezi účastníky sporná. Uzavřel (na rozdíl od jiných senátů odvolacího soudu, které rozhodovaly v typově obdobných věcech, například v řízeních vedených pod sp. zn. 30 Co 197/2022, 36 Co 131/2021, 53 Co 403/2021 či 70 Co 236/2022), že mezi nezákonným Rozhodnutím a škodou žalobkyně je dána příčinná souvislost, neboť, pokud by nezákonné Rozhodnutí nebylo vydáno, vozidlo by nebylo provozuschopné na pozemních komunikacích, žalobkyně by je nenabyla do vlastnictví a škoda by jí nevznikla (odkázal přitom na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 946/16 i IV. ÚS 2598/15 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 336/2011, i ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 25 Cdo 267/2005, týkající se problematiky příčinné souvislosti). Shrnul, že žalobkyně nabyla v důvěře ve správnost správního aktu vozidlo, které bylo v době koupe registrováno a které sama do České republiky nedovezla, a nemohla tak předpokládat, že dodatečně bude muset doložit platné registrační doklady k vozidlu, což po ní nelze za daných okolností spravedlivě požadovat. Stejně tak považoval za licoměrný požadavek, aby žalobkyně nejprve uplatňovala nároky z vad koupeného vozidla u prodávajícího. Jelikož žalobkyně byla účastníkem správního řízení o obnovu řízení i obnoveného správního řízení, které tvoří s původním správním řízením, ve kterém bylo vydáno nezákonné Rozhodnutí jeden celek, je žalobkyně i aktivně legitimována k podání žaloby na náhradu škody vůči státu za nezákonné Rozhodnutí. Uzavřel, že předpoklady odpovědnosti státu za nezákonné Rozhodnutí byly naplněny.

18. K dovolání žalované Nejvyšší soud jako soud dovolací rozsudkem ze dne 7. 11. 2023, č. j. 28 Cdo 2301/2023-192 zrušil citovaný rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
19. Dovodil, že dovolání žalované je přípustné i důvodné v otázce týkající se zásady subsidiarity aplikace zákona č. 82/1998 Sb. Svědčí-li poškozenému jako věřiteli právo vůči jeho dlužníku, které může (úspěšně) uplatnit, resp. uspokojit, nevzniká mu vůči státu nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci, neboť mu škoda jako základní předpoklad vzniku úspěšného nároku na náhradu škody dosud nevznikla. Pouze v případě, že pohledávku oprávněného nelze jako přímý nárok uspokojit, vzniká mu škoda spočívající ve ztrátě majetku. Pokud odvolací soud uzavřel, že takové požadavky nelze na žalobkyni klást, neboť by to bylo licoměrné, pak tento názor není dostatečně odůvodněn a je v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu. Zdůraznil, že svědčí-li poškozenému jako věřiteli právo vůči jeho dlužníku, které může úspěšně uplatnit, resp. uspokojit, nevzniká mu dosud nárok na náhradu škody způsobené výkonem veřejné moci vůči státu. Jen tehdy, bylo-li by po provedeném dokazování zřejmé, že žaloba vůči přímému dlužníku nemůže uspět, mohl by si soud rozhodující ve sporu o náhradu škody sám jako otázku předběžnou posoudit úspěšnost žaloby o uspokojení nároku, aniž by poškozený byl nucen samostatný soudní spor podstoupit. Poukázal na svůj rozsudek ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 30 Cdo 139/2019, a jeho závěr, že pokud je z okolností případu předem zřejmé, že je přímý dlužník nemajetný a že vedení dalších řízení vůči němu by bylo neúčelné, neboť by se žalobce ani částečného uspokojení své pohledávky fakticky nedomohl, pak nelze na uplatnění pohledávky vůči primárnímu dlužníku trvat, neboť by šlo o pouhý formalismus vedoucí mimo jiné ke vzniku zbytečných nákladů řízení. Odvolacímu soudu vytkl, že z jeho odůvodnění není vůbec zřejmé, jaký subjekt by přicházel jako přímý dlužník žalobkyně v úvahu a ani to, zda je nemajetný a že vedení dalších řízení vůči němu by bylo neúčelné, neboť by se žalobkyně ani částečného uspokojení své pohledávky nedomohla.
20. Dále pak Nejvyšší soud vytkl odvolacímu soudu, že dovodil, že je dána příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody, přestože „škoda vznikla až v souvislosti s rozhodnutím, jímž bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno“. Ačkoliv odvolací soud svůj závěr odůvodnil odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu týkající se posuzování příčinné souvislosti a na rozhodovací praxi Ústavního soudu kritizující příliš formalistický přístup soudů vůči poškozeným, nevypočítal se ovšem při svých úvahách náležitě s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu, dle níž stát podle zákona č. 82/1998 Sb. neodpovídá za škodu vzniklou následkem rozhodnutí, jímž bylo vadné rozhodnutí zrušeno (s odkazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, a ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3079/2016, či usnesení téhož soudu ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4470/2008, ze dne 31. 7. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1852/2013, a ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 152/2022). Konstatoval, že v posuzovaném případě totiž „škoda zjevně vznikla žalobkyni až v souvislosti se zrušením nezákonného rozhodnutí, neboť do té doby bylo vozidlo žalobkyně provozuschopné a tuto vlastnost pozbylo až v důsledku zrušení nezákonného rozhodnutí“. Pokud se od uvedené ustálené rozhodovací praxe hodlal odvolací soud odchýlit, měl svůj odlišný názor náležitě odůvodnit a vypořádat se podrobně s úsudky obsaženými v citované judikatuře dovolacího soudu, popřípadě komplexně osvětlit rozdílnost posuzovaných situací, což neučinil.
21. Konečně pak odvolacímu soudu vytkl, že dospěl k závěru, že žalobkyně je ve sporu aktivně legitimována, přestože nebyla účastnicí řízení, v němž bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, které považuje za hlavní příčinu vzniku škody, neboť je ji nutno považovat za právní nástupkyni původního majitele vozidla, čímž se opět odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, podle níž náhradu škody či nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím lze v souladu s ustanovením § 7 OdpŠk přiznat pouze tomu, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, nebo tomu, kdo tímto účastníkem sice nebyl, avšak s ním jako účastníkem příslušného řízení jednáno být mělo. Judikatura Nejvyššího i Ústavního soudu se opakovaně vyjádřila též k otázce, zda v případech, v nichž byla nezákonným rozhodnutím dotčena osoba, která

nebyla účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, zakládá nemožnost této osoby vznést nárok na náhradu škody v intencích zákona č. 82/1998 Sb. porušení čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (srovnej namátkou rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2632/2005, a na něj navazující usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 216/07, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2855/2012, a usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 267/13). Z těchto rozhodnutí plyne, že Listina přímý nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nezakládá. Stanoví totiž, že podmínky a podrobnosti odpovědnosti státu za takto způsobenou škodu upravuje zákon (čl. 36 odst. 3, 4 Listiny), kterým je právě zákon č. 82/1998 Sb. Ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny tedy přiznává nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem pouze za splnění zákonem stanovených obecných podmínek, mezi něž náleží rovněž podmínka aktivní věcné legitimace poškozeného ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 OdpŠk. Uzavřel-li tedy odvolací soud, že žalobkyni vznikla škoda nezákonným rozhodnutím, přestože se neúčastnila řízení, v němž bylo vydáno, měl tento svůj závěr s ohledem na shora uvedenou konstantní judikaturu, od níž se odchýlil, patřičně odůvodnit, což ovšem opět neučinil.

22. Závěrem Nejvyšší soud konstatoval, že právní posouzení odvolacího soudu je tedy ve světle vyjeveného názoru nesprávné a zčásti neúplné (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).
23. Odvolací soud v důsledku zrušujícího rozsudku dovolacího soudu znovu přezkoumal rozsudek nalézacího soudu včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o. s. ř.), a opětovně shledal, že odvolání je důvodné.
24. U jednání odvolacího soudu žalobkyně poukázala na to, že zrušený rozsudek odvolacího soudu je zcela souladný s veškerými nálezy Ústavního soudu, jak byly v průběhu řízení a v citovaném rozsudku citovány. Poukázala zejména na analogii správního řízení jako podkladového ve zde souzené věci a řízení trestního, ze kterého rovněž vzniká poškozenému nárok na náhradu škody, pokud je zproštěn obžaloby. Ani v trestním řízení není rozhodnutí o zahájení trestního stíhání zrušeno a zcela postačuje, pokud je poškozený konečným rozsudkem zproštěn obžaloby. Ústavní soud používá pro takový případ termín, že rozhodnutí, kterým byla způsobena škoda, bylo odklizeny jinak. To je i případ zde souzené věci, kdy rozhodnutí vydané v důsledku trestné činnosti xxx, který rozhodoval jménem státu, nebylo zrušeno, ale bylo odklizeny jinak tím, že obnovené řízení bylo pravomocně zastaveno.
25. Ohledně aktivní legitimace žalobkyně v tomto sporu je zcela zřejmé, že žalobkyně je věcně aktivně legitimována v důsledku singulární sukcese – nabytí vlastnického práva k předmětnému automobilu. Byla účastnicí obnoveného řízení z titulu vlastnice automobilu, stejně jako byl ze stejného důvodu její předchůdce účastníkem původního řízení, které skončilo vydáním nezákonného Rozhodnutí.
26. Pokud se pak týká subsidiarity aplikace zákona č. 82/1998 Sb., žalobkyně neměla žádný soukromoprávní vztah s xxx, který vydal Rozhodnutí jménem státu v důsledku své trestné činnosti. Po něm by se náhrady škody, která jí vznikla, nemohla domoci. Pokud se pak týká Nejvyšším soudem nastíněné možnosti, že by se měla odpovědnosti z vad předmětu koupě domáhat nejdříve na osobě, od které předmětné auto koupila, pak poukázala na to, že ke koupi došlo v květnu roku 2013, tedy za platnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v tehdy platném znění (dále též i „obč. zák.“), podle jehož ust. § 599 odst. 1 platilo, že „*Vady musí kupující uplatnit u prodávajícího bez zbytečného odkladu. Práva z odpovědnosti za vady se může kupující domáhat u soudu, jen jestliže vady vytkl nejpozději do šesti měsíců, jde-li o vady krmiv, do tří týdnů a jde-li o vady zvířat, do šesti týdnů od převzetí věci.*“ Zdůraznila s odkazem na teorii i dobovou judikaturu, že lhůta šesti měsíců a tři nebo šesti týdnů je lhůtou prekluzivní přesto, že přímo v ustanovení není stanoveno, že jejím marným uplynutím právo zaniká. Žalobkyně se tedy nemohla na prodávajícím domoci jakékoli odpovědnosti za vady vozidla nejen proto, že v době prodeje vozidlo žádné vady nemělo, ale zejména proto, že ke koupi došlo ještě dříve, než byl provinilý úředník za svoji činnost vůbec odsouzen. K prekluzi veškerých nároků

žalobkyně, pokud by vůbec existovaly, tak došlo do konce roku 2013, avšak o tom, že předmětné vozidlo mělo právní vadu, se žalobkyně dozvěděla až poté, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o zastavení obnoveného správního řízení, tedy v době, kdy jakékoli její nároky vůči prodejci byly dávno prekludovány. Poukázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1612/2004 a jeho závěr, že v tomto směru nelze rozlišovat mezi vadami zjevnými a skrytými.

27. Zdůraznila konečně, že žalobkyně v důvěře ve správnost úředního postupu koupila auto způsobilé k provozu na pozemních komunikacích, které nyní, v důsledku trestné činnosti úředníka, má pouze hodnotu šrotu.
28. Navrhla odvolacímu soudu, aby znovu rozhodl shodně, jako ve svém předchozím rozsudku.
29. Žalovaná odkázala na svá předešlá podání a zejména na závěr Nejvyššího soudu, že škoda vznikla až v souvislosti se zrušením nezákonného rozhodnutí, nikoli nezákonným rozhodnutím samým.
30. Odvolací soud je podle § 243g odst. 1, části věty první za středníkem, o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř. vázán právními názory dovolacího soudu.
31. Odvolací soud vychází z toho, že dovolací soud neshledal, že by odvolací soud rozhodl nesprávně z důvodu, že předpoklady odpovědnosti státu v projednávané věci nejsou splněny a že žalobkyní uplatněný nárok není dán a že tak může o věci sám rozhodnout a změnit rozsudek odvolacího soudu (a potvrdit rozsudek soudu prvního stupně ve smyslu § 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř.). Výtky dovolacího soudu se vesměs týkaly nedostatečného odůvodnění či vypořádání se s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, aniž by se však přitom vyjádřil k (odlišným) judikatorním závěrům, na které odkázal odvolací soud ve svém rozsudku a na nichž založil nosné důvody svého předchozího rozhodnutí.
32. Odvolací soud po opětovném přezkoumání rozsudku soudu prvního stupně konstatuje, že nalézací soud provedl potřebné důkazy, z nichž správně zjistil skutkový stav věci. Skutkový stav věci však nalézací soud nesprávně posoudil po stránce právní.
33. Podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod vyhlášené pod č. 2/1993 Sb. (dále i jen „Listina“ nebo „LZPS“), každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Podle čl. 36 odst. 4 LZPS podrobnosti upravuje zákon. Tímto zákonem je právě OdpŠk, který vymezuje obecné podmínky nároku na náhradu újmy.
34. Základními předpoklady odpovědnosti státu dle § 8 odst. 1 OdpŠk v případě nezákonného rozhodnutí jsou a) změna či zrušení (odklizení) rozhodnutí pro nezákonnost, b) vznik škody a c) příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody.

Nezákonné rozhodnutí

35. V projednávané věci není zpochybněno a je zřejmé, že je zde nezákonné Rozhodnutí. Odvolací soud přisvědčuje argumentaci nalézacího soudu, že Rozhodnutí o schválení technické způsobilosti ze dne 9. 12. 2009, č. j. MUD 6637/2009 OD/RA-2, je nutné považovat za nezákonné rozhodnutí, neboť toto pravomocné Rozhodnutí bylo (fakticky) zrušeno (odklizeno jinak) novým rozhodnutím o zastavení řízení v obnoveném řízení (viz. § 102 odst. 9 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, dále též i jen „s. ř.“), které probíhalo z důvodu skutečnosti, že vydání Rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem zaměstnance úřadu (§ 100 odst. 4 s. ř.).
36. Námitka žalobkyně, že odpovědnost žalované mohla být v projednávané věci posuzována i z hlediska odpovědnosti za nesprávný úřední postup, neobstojí, neboť nesprávný úřední postup úředníka se promítl právě do Rozhodnutí (k tomu např. již i rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdon 129/97 nebo 28 Cdo 839/2011).

Škoda

37. Nalézací soud také správně dovodil, že žalobkyni vznikla škoda, když se z registrovaného vozidla způsobilého k provozu na pozemních komunikacích (na základě Rozhodnutí) po té, co jej nabyla do svého vlastnictví, stalo vozidlo nezpůsobilé k tomuto provozu a došlo k jeho znehodnocení.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

Příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody

38. Podstatnou spornou otázkou je existence příčinné souvislosti mezi nezákonným Rozhodnutím a vznikem škody na straně žalobkyně.
39. Otázka existence příčinné souvislosti mezi vznikem škody a protiprávním úkonem je otázkou skutkovou, v řízení se zjišťuje, zda protiprávní jednání škůdce a vzniklá škoda jsou ve vzájemném poměru příčiny a následku. Právní posouzení příčinné souvislosti spočívá ve stanovení, mezi jakými skutkovými okolnostmi má být její existence zjišťována (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. 25 Cdo 3334/2006, uveřejněný v Souboru rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod C 5514), a v tomto směru ohledně právního posouzení soud prvního stupně pochybil.
40. Na rozdíl od soudu prvního stupně odvolací soud dospívá (opětovně) k závěru, že právě nezákonné Rozhodnutí je rozhodnutím, kterým byla žalobkyni způsobena škoda, nikoli že škoda byla způsobena až (jen) v příčinné souvislosti s rozhodnutím, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí zrušeno (odklizeno).
41. Odvolací soud již v předchozím rozsudku blíže rozebral svůj náhled na otázku příčinné souvislosti mezi nezákonným Rozhodnutím a vznikem škody na straně žalobkyně.
42. V této souvislosti opětovně odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 28 Cdo 336/2011, v němž Nejvyšší soud vyložil, že „*o vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem nezákonného rozhodnutí, tedy je-li nezákonné rozhodnutí a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebyť nezákonného rozhodnutí, ke škodě by nedošlo. Obecně platí, že stěžejním pro posouzení příčinné souvislosti je výsledek vyplývající pro poškozeného účastníka ze zrušeného nezákonného rozhodnutí s konečným rozhodnutím ve věci... Z hlediska naplnění příčinné souvislosti jako jednoho z předpokladů odpovědnosti státu za škodu nemůže stačit úvaha o možných následcích nezákonného rozhodnutí či vadného postupu orgánu veřejné moci, nebo pouhé připuštění možnosti vzniku škody v důsledku protiprávního jednání, nýbrž musí být příčinná souvislost najisto postavena. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li konkrétní majetková újma následkem konkrétního protiprávního úkonu orgánu státu, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku.*“ Dále pak Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí poukázal na to, že se problematikou příčinné souvislosti (byť mezi vznikem škody a nesprávným úředním postupem) zabýval rovněž ve svém rozhodnutí ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3471/2009. Zde vyslovil, že teorie podmínky (sine qua non) stanovuje, že kauzalita mezi příčinou a následkem je tehdy, pokud by následek bez příčiny nenastal (srov. Knappová, M. – Švestka, J. – Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné 2. 4. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005. s. 450). Z hlediska české občanskoprávní teorie je větší důraz kladen na teorii adekvátní příčinné souvislosti. Podle této teorie je příčinná souvislost dána tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věcí a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu nebo škodní události. Současně se musí prokázat, že škoda by nebyla nastala bez této příčiny (k tomu blíže např. Švestka, J. – Spáčil, J. – Škárová, M. – Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1066). Ústavní soud dále v nálezu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05, ve vztahu k teorii adekvátnosti příčinné souvislosti uvedl, že „pro odpovědnost za škodu není nutné, aby vznik určité škody byl pro jednajícího (škůdce) konkrétně předvídatelný, nýbrž je dostatečné, že pro optimálního pozorovatele není vznik škody vysoce nepravděpodobný.“
43. Z hlediska příčiny vzniku škody (obecně) stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou. Je-li příčin více, je pro existenci příčinné souvislosti nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku (k tomu také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 25 Cdo 267/2005, publikovaný pod R 6/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).
44. Není důvodu, aby uvedený závěr o řetězci nastupujících příčin a následků nebyl aplikovatelný i na případy odpovědnosti státu za škodu podle OdpŠk.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

45. Odvolací soud dodává, že příčinná souvislost musí být věcně dána mezi majetkovou újmou poškozeného, jakožto následkem, a rozhodnutím, jež bylo pro nezákonnost zrušeno a jež je příčinou újmy; jinak by nebyla dána odpovědnost státu za škodu. Rozhodující je přitom věcná souvislost příčiny a následku, nikoliv časová souvislost.
46. Ve světle shora uvedeného výkladu a teorie adekvátní příčinné souvislosti se pak odvolací soud v projednávané věci odchýlil a odchyluje od závěrů jiných senátů zdejšího odvolacího soudu, jak byly vyloženy kupř. v jejich rozhodnutích v obdobných věcech č. j. 30 Co 197/2022-82, 36 Co 131/2021-72, 53 Co 403/2021-96 nebo 70 Co 236/2022-96, o tom, že příčinná souvislost mezi vzniklou škodou (zde žalobkyní) a nezákonným rozhodnutím buď není dána vůbec, nebo byla přetržena, neboť není v přímém vztahu k nezákonnému rozhodnutí, které bylo zrušeno. V uvedených rozhodnutích odvolací soud dovozoval, že škoda vznikla nikoli nezákonným rozhodnutím, které umožnilo provoz předmětného vozidla na pozemních komunikacích, ale až rozhodnutím, které nezákonné rozhodnutí zrušilo (odklidilo). Odvolací soud se však v projednávané věci nemůže s takovými (nesprávnými) závěry o nedostatku příčinné souvislosti mezi nezákonným Rozhodnutím a vznikem škody ztotožnit.
47. Nelze odhlédnout od zjištěného skutkového stavu, že vozidlo bylo uvedeno do provozu na základě nezákonného Rozhodnutí. Žalobkyně (jako v pořadí třetí nabyvatel „provozuschopného“ vozidla v květnu 2013) nemohla toto pochybení státu (vydání nezákonného Rozhodnutí) v důvěře ve správnost správních aktů nikterak předpokládat (nic takového nelze klást k její tíži) a vozidlo, které bylo Rozhodnutím příslušných orgánů státní správy uvedeno do provozu, nabylo (pořádila si) právě proto, aby jej na pozemních komunikacích provozovala. Pokud bylo zrušeno Rozhodnutí, kterým bylo vozidlo uvedeno do provozu, je škoda žalobkyně spočívající v tom, že nadále vozidlo provozovat nemohla, následkem v (řetězci) příčinné souvislosti (věcně a prvotně) s nezákonným Rozhodnutím, které bylo posléze zrušeno. Příčinná souvislost mezi nezákonným Rozhodnutím a vznikem škody nebyla nikterak přetržena, natož rozhodnutím, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí zrušeno. Rozhodnutím, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí zrušeno je jen nastupující příčinou v propojeném řetězci příčin a následků majících věcný a hlavní původ (příčinu) právě v nezákonném Rozhodnutí.
48. Jinak řečeno, škoda žalobkyně nemá původ jen v rozhodnutí, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí tzv. „odklizeno“ a nastaly účinky jeho zrušení (usnesením o zastavení obnoveného řízení ve spojení s rozhodnutím, kterým byl zrušen zápis vozidla do registru silničních vozidel), ale právě (již) v tom, že vozidlo bylo do provozu nezákonně uvedeno nezákonným Rozhodnutím a žalobkyně vozidlo jako provozuschopné později nabylo v důvěře ve správnost Rozhodnutí, které ale bylo později jako nezákonné Rozhodnutí odklizené, a vozidlo bylo znehodnoceno.
49. Lze (jinými slovy) i konstatovat, že, nebýt nezákonného Rozhodnutí o schválení technické způsobilosti vozidla (jako prvotní, hlavní, stěžejní příčiny), ke vzniku škody na straně žalobkyně by nikdy nedošlo, jelikož vozidlo by při absenci nezákonného Rozhodnutí nebylo provozuschopné na pozemních komunikacích, žalobkyně by jej za tímto účelem nikdy nenabylo a škoda na vozidle (které je nezpůsobilé provozu na pozemních komunikacích) by jí nevznikla.
50. Úsudek (soudu I. stupně), že škoda je jen následkem zrušení nezákonného Rozhodnutí, je limitován právě tím, že bez nezákonného Rozhodnutí by nebylo ani žádného rozhodnutí, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí zrušeno, ani žádné škody na straně žalobkyně.
51. Ani z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2244/2000, na který odkazuje v prvé řadě Nejvyšší soud (i soud prvního stupně) z hlediska posouzení otázky příčinné souvislosti (na podporu příčinné souvislosti vzniku škody rozhodnutím, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí zrušeno), nevyplyvá, že by v projednávané věci měl být na místě závěr, že škoda na straně žalobkyně vznikla jen v příčinné souvislosti s rozhodnutím, kterým bylo nezákonné Rozhodnutí zrušeno (odklizeno). I z uvedeného rozsudku se totiž podává, že otázka příčinné souvislosti, zda škoda vznikla následkem nezákonného rozhodnutí nebo jen následkem rozhodnutí, kterým bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno, odvisí od věcné souvislosti příčiny a následku (k tomu viz 16.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

odstavec odůvodnění uvedeného rozsudku). V uvedeném rozsudku Nejvyšší soud dovozoval možnou příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a škodou vzniklou v nákladech na určitou výrobu a ve ztrátě zisku z určité výroby, pokud by nezákonným rozhodnutím, které bylo posléze zrušeno, byla povolena určitá výroba (což ale v tamní věci nebyla).

52. V projednávané věci naproti tomu byla nezákonným Rozhodnutím schválena technická způsobilost vozidla k provozu, což dále vedlo k uvedení vozidla do provozu a jeho převodům. Zrušením nezákonného Rozhodnutí byla technická způsobilost vozidla odňata a žalobkyni vznikla škoda, neboť z vozidla, které koupila (i v důvěře ve správnost správního Rozhodnutí) jako provozuschopné, se stal „šrot“. Je tedy zjevné, že škoda v podobě znehodnocení vozidla vznikla kvůli ztrátě jeho technické způsobilosti k provozu, která byla nezákonným Rozhodnutím založena, a má tak věcnou souvislost právě již v nezákonném Rozhodnutí, které technickou způsobilost vozidla k provozu založilo.
53. V této souvislosti proto nelze vycházet ani z odmítavého usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 152/2022 (ve věci dovolání proti rozsudku zdejšího odvolacího soudu č. j. 36 Co 131/2021-72) v jiné obdobné věci, v níž bylo dovozováno, že škoda vznikla v příčinné souvislosti jen s rozhodnutím, kterým bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno (na které taktéž odkazuje dovolací soud v rámci otázky příčinné souvislosti).
54. Nezákonné Rozhodnutí nemohlo být pro žalobkyni příznivé, jak nelogicky dovozuje soud prvního stupně. Nezákonné Rozhodnutí o nelegálním uvedení vozidla do provozu totiž mělo pro žalobkyni nepříznivé důsledky – koupí vozidla způsobilého k provozu s následnou ztrátou způsobilosti vozidla k provozu a znehodnocení vozidla. Nadto soudu prvního stupně v rámci odůvodnění rozhodnutí o nepřiznání náhrady nákladů řízení žalované paradoxně dovozuje, že „okolnosti, za nichž došlo ke schválení technické způsobilosti předmětného vozidla (kdy k tomu došlo v oboru působnosti žalované) ‚s ohledem na následné problémy‘, které tím byly žalobkyni způsobeny“, shledal jako podklad pro to, aby neúspěšné žalobkyni nebyla ukládána povinnost k náhradě nákladů řízení žalované v tomto řízení podle výsledku řízení.
55. Obstat pak nemůže ani závěr, že žalobkyně v obnoveném správním řízení nedoložila platné registrační doklady k vozidlu a to „Fahrzeugbrief“ (technický průkaz) a „Zulassungsbecheinigung Teil II“ (osvědčení o registraci vozidla), neboť tyto doklady žalobkyně zcela logicky neměla k dispozici právě v důvěře ve správnost již dříve vydaného správního aktu (k uvedení vozidla do provozu mohlo dojít jen na základě doložení příslušných dokladů, které ovšem podkladem pro vydání Rozhodnutí nebyly). Nutno mít na paměti, že žalobkyně (jak bylo prokázáno) vozidlo do České republiky nedovezla, jen je nabyla kupní smlouvou později (v květnu 2013), co bylo vozidlo dříve uvedeno do provozu, a zjevně tedy nebyla schopna (dodatečně) tyto doklady reálně obstarat, když s problémem s registrací vozidla nemohla (v důvěře ve správnost Rozhodnutí) počítat, neboť při koupi již předmětné vozidlo registrováno na základě Rozhodnutí bylo. Na žalobkyni je tak v tomto směru kladeno nesplnitelné břemeno. Ostatně uvedené příslušné doklady nebyl schopen obstarat ani příslušný státní správní orgán v obnoveném řízení (jak plyne z obsahu příslušného správního spisu).
56. V tomto kontextu odvolací soud odkazoval a odkazuje i na závěry vyjádřené v nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 946/2016 („Je-li nezákonnost správního rozhodnutí způsobena čistě pochybením na straně veřejné moci, může být důvěra osoby oprávněné z tohoto rozhodnutí narušena jen ze zcela zásadních důvodů veřejného zájmu. Platí totiž, že za správnost vlastního postupu a správnost interpretace právní úpravy odpovídá veřejná moc, nikoliv její adresáti, a případné nedostatky třeba přičítat na její vrub. Dobrá víra a důvěra ve správnost a zákonnost rozhodnutí bude v takových případech dána.“) a ze dne 22. 3. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2598/2015 („Zákonu je svěřena toliko úprava podmínek a podrobností realizace již ústavně zakotveného práva, které vychází z principu ochrany práv každého, kdo byl poškozen nezákonným rozhodnutím státního orgánu či veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. (...) Smyslem a účelem "obyčejného" zákona dle čl. 36 odst. 4 Listiny je tedy pouze stanovit podmínky a podrobnosti realizace co do svého obsahu (již) ústavodárcem v čl. 36 Listiny zakotvených práv, tedy podmínky a podrobnosti čistě procesní povahy (nikoli "materiálně právní")" (srov.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

např. náleží sp. zn. Pl. ÚS 18/01 ze dne 30. 4. 2002 (N 53/26 SbNU 73; 234/2002 Sb.); náleží sp. zn. I. ÚS 1628/07 ze dne 29. 11. 2007 (N 215/47 SbNU 829); nebo náleží sp. zn. II. ÚS 1774/08 ze dne 9. 7. 2009 (N 155/54 SbNU 17)].... Za příklad takové vadné a ústavně nekonformní aplikace a interpretace podústavního práva je pak třeba označit situace, kdy ze strany obecných soudů dochází v důsledku jimi zvoleného výkladu k popření smyslu (účelu) aplikované právní normy, v nyní projednávaném případě tedy příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., jakožto "prováděcího předpisu" k čl. 36 odst. 3 Listiny.⁶⁴

57. Odvolací soud proto (opětovně) uzavírá, že v této projednávané věci je dána příčinná souvislost mezi nezákonným Rozhodnutím (rozhodnutí, kterým bylo nezákonné rozhodnutí odklizené, je jen jedním z řetězce nastupujících příčin a následků) a vznikem škody na straně žalobkyně (škoda na straně žalobkyně by bez nezákonného Rozhodnutí nevznikla).
58. Z uvedených důvodů proto vzhledem k individuálním okolnostem projednávané věci není aplikovatelná ani ustálená judikatura Nejvyššího soudu ohledně neodpovědnosti státu za škodu vzniklou následkem rozhodnutí, jímž bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno (jak na ni odkazoval Nejvyšší soud ve svém zrušujícím rozsudku).

Aktivní legitimace

59. Dovolací soud vytkl odvolacímu soudu, že dostatečně nevysvětlil svůj odklon od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu ve smyslu výkladu § 7 OdpšK, která setrvává na závěru, že náhradu škody podle citovaného ustanovení lze přiznat pouze tomu, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, nebo tomu, kdo účastníkem sice nebyl, ale s nímž, jako s účastníkem, jednáno být mělo.
60. Odvolací soud se neztotožňuje se závěry jiných senátů zdejšího soudu ohledně nedostatku věcné aktivní legitimace žalujících v obdobných sporech, pokud zaujaly výklad, že za situace, kdy k vydání nezákonného rozhodnutí došlo ještě v době, kdy žalující nebyli vlastníky předmětného vozidla a nebyli účastníky původního správního řízení, které skončilo vydáním nezákonného rozhodnutí, když z dikce § 7 odst. 1 OdpšK vyplývá závěr, že za správní řízení je nutno považovat pouze řízení původní, které končilo právě vydáním nezákonného rozhodnutí.
61. Odvolací soud jednak odkazuje na závěry vyložené v bodu 32. a 33. svého předcházejícího rozsudku a znovu zdůrazňuje, že bylo prokázáno, resp. mezi procesními stranami bylo nesporné, že původní správní řízení skončilo nezákonným Rozhodnutím Městského úřadu v xxx ze dne 9. 12. 2009, č. j. MUD 6637/2009 OD/RA-2, kterým byla schválena technická způsobilost jednotlivě dovezeného vozidla. Vzhledem k pozdějšímu zjištění, že toto Rozhodnutí bylo vydáno trestným činem xxx Ing. R. A., bylo toto původní (tedy stále stejné) řízení z moci úřední po povolení obnovy obnoveno a v obnoveném řízení bylo řízení zastaveno.
62. Otázku, kdo je účastníkem daného řízení, řeší příslušné procesní předpisy.
63. Podle ust. § 27 s. ř. platí, že „Účastníky řízení (dále jen "účastník") jsou a) v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu; b) v řízení z moci úřední dotčené osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají (odst. 1). Účastníky jsou též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech (odst. 2). Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, mají postavení účastníků podle odstavce 2, ledaže jim má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají; v tom případě mají postavení účastníků podle odstavce 1. (odst. 3)“.
64. Podle § 102 odst. 2 s. ř. *otázka, kdo je účastníkem, se v novém řízení posuzuje podle právního stavu a skutkových okolností v době nového řízení.*
65. K vymezení okruhu účastníků správního řízení Nejvyšší správní soud uvádí (rozhodnutí pod sp. zn. NSS 1 Ads 462/2018-35), že "k tomu, aby měl určitý subjekt postavení účastníka řízení, postačí pouhý hmotněprávní předpoklad existence jeho práv, právem chráněných zájmů nebo povinností nebo dokonce tvrzení o možném dotčení na svých právech, právem chráněných zájmech nebo

povinnostech. Kdo je účastníkem řízení vymezuje sice správní řád, ale odpověď na to, koho svou definicí správní řád za účastníka řízení povolává, dávají předpisy hmotného práva. Znakem účastníka řízení je hmotněprávní poměr k věci, to však neznamená, že správní orgán přiznává postavení účastníka řízení jen tomu, o němž se při zahájení přesvědčil, že účastníkem řízení je. Správní orgán je povinen zkoumat a upřesňovat okruh účastníků řízení v průběhu celého řízení".

66. Z uvedeného lze dovodit, že účastníkem řízení ohledně schválení technické způsobilosti jednotlivě dovezeného vozidla musel být vždy vlastník vozidla. Je tedy logické, že účastníkem řízení v době jeho zahájení byla osoba, která v době konání tohoto řízení vlastnila vozidlo, zatímco účastníkem řízení o obnovu či obnoveného řízení, které je však stále tímž řízením, již byla z titulu vlastnictví k předmětnému vozidlu (nabytému v květnu 2013) zde žalobkyně. Jedná se o typickou singulární sukcesi, kdy práva a povinnosti k předmětnému vozidlu vždy nabyt nový vlastník od vlastníka předešlého, až tato práva a tyto povinnosti přešly na žalobkyni.
67. Žalobkyně je ohledně vlastnictví předmětného vozidla právní nástupkyní původního majitele vozidla, který byl účasten původního správního řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné Rozhodnutí, a žalobkyně byla účastníkem řízení o obnovu řízení i obnoveného řízení, v němž bylo nezákonné Rozhodnutí odklizené (princip jednoty správního řízení a obnoveného správního řízení). Z této skutečnosti vyplývá její věcná aktivní legitimace v tomto řízení právě podle § 7 odst. 1 OdpŠk v kontextu s § 27 a § 100 a § 102 odst. 2 s. ř.
68. Doktrinálně tvoří původní i obnovené řízení jeden celek, neboť obnovené řízení je jen pokračováním původního řízení (k tomu např. i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 207/2020-32).
69. Správní řízení tedy nebylo dvojí, bylo toliko jediné, ve kterém byla nařízena obnova řízení (viz Rozhodnutí Městského úřadu xxx ze dne 31. 10. 2016, č. j. 3878/2016 ODSVV/RP – 6), a proběhlo obnovené řízení, které skončilo zastavením řízení (a odklizením nezákonného Rozhodnutí). Jeho účastníkem byl vždy majitel vozidla, jak odpovídá shora citovanému ust. § 27 a § 102 odst. 2 s. ř.
70. Z uvedeného plyne, že žalobkyně tak byla účastnicí správního řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné Rozhodnutí.
71. Navíc ve světle již (výše) zmíněného závěru nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2598/2015 se odvolací soud plně ztotožňuje i s argumentací žalobkyně, jak byla předestřena v jejím vyjádření k podanému odvolání, že opačným výkladem by došlo k flagrantní nerovnosti účastníků a nespravedlnosti, neboť stát by se automaticky vyhnul odpovědnosti za škodu všude tam, kde došlo k jakékoliv majetkové změně (v důsledku dědictví, prodeje, darování, vložení do základního kapitálu atd.). Takový výklad nelze přijmout, natož při respektu k základní římskoprávní zásadě „ius est ars boni et aequi“ (právo je umění dobrého a spravedlivého).
72. Odvolací soud proto (znovu) uzavírá, že žalobkyně je tudíž nositelkou věcné aktivní legitimace v projednávané věci, neboť byla účastníkem správního řízení, v němž bylo nezákonné Rozhodnutí vydáno (v osobě svého právního předchůdce, v té době vlastníka předmětného vozidla, byla účastna původního správního řízení od samého počátku, a sama byla účastníkem řízení o obnovu správního řízení a obnoveného správního řízení, jak plyne z obsahu příslušného správního spisu).
73. Z uvedených důvodů proto vzhledem k individuálním okolnostem projednávané věci není aplikovatelná ani ustálená judikatura Nejvyššího soudu ohledně nedostatku aktivní legitimace poškozeného, který nebyl účastníkem řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno (jak na ni odkazoval Nejvyšší soud).

Subsidiarita aplikace zákona č. 82/1998 Sb.

74. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobkyně se nemůže domoci uspokojení své pohledávky (vzniklé škody), která jí v důsledku nezákonného Rozhodnutí vznikla, z titulu odpovědnosti za vady na předcházejícím vlastníku předmětného vozidla, od něhož toto vozidlo koupila.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

75. Odvolací soud se ztotožňuje s argumentací žalobkyně, že by nemohla u předešlého vlastníka uplatnit úspěšně práva z odpovědnosti za vady již z toho důvodu, že vozidlo v době nabytí jeho vlastnictví žalobkyní v květnu 2013 žádné vady nemělo, a to ani zjevné ani skryté (právní). Vozidlo v době prodeje disponovalo schválením technické způsobilosti jednotlivě dovezeného vozidla pro jeho provoz na pozemních komunikacích.
76. Navíc je případná argumentace žalobkyně ústící v závěr, že k uplynutí prekluzivní lhůty k uplatnění odpovědnosti za vady vozidla nabytého kupní smlouvou v květnu 2013 (pokud by vůbec existovaly) došlo ve smyslu § 599 odst. 1 tehdy platného obč. zák. ještě dříve (ke konci roku 2013), než vůbec bylo zjištěno, že Rozhodnutí, jehož správnosti majitelé vozidla (včetně žalobkyně) důvěřovali, bylo vydáno v důsledku trestné činnosti xxx, tedy bylo nezákonné a pro nezákonnost bylo později odklizeny jinak. Žalobkyně by se tedy po právu nemohla domoci odpovědnosti za vady u předcházejícího vlastníka vozidla, neboť (případná teoretická) práva z odpovědnosti za vady by byla dávno prekludována.
77. Rovněž by se žalobkyně nemohla domoci jakékoli náhrady škody na pachateli trestného činu, dotčeném xxx jako fyzické osobě, neboť s ním jako s fyzickou osobou nebyla a není v žádném právním vztahu (neboť činnost dotčeného xxx při vydání nezákonného Rozhodnutí nepostrádala místní, časový ani věcný vztah k plnění úkolů státu).
78. Z uvedeného vyplývá, že zde žádné pohledávky, které by měla žalobkyně vůči jejím přímým dlužníkům nejsou, a není proto nucena podstoupit samostatný soudní spor vůči svému přímému dlužníku, a není tudíž tím ani omezena v uplatnění nároku na náhradu škody vůči státu.
79. Ani v této souvislosti nemůže obstát názor, že žalobkyně nedoložila platné registrační doklady k vozidlu (jak bylo rozebráno výše).
80. Po žalobkyni nelze lícově požadovat, aby (předně) uplatňovala nároky z vad koupeného vozidla u prodávajícího (jak namítá žalovaná). Byl to stát, který prostřednictvím xxx páchajícího trestnou činností vydal nezákonné Rozhodnutí. Požadavek vyvolání „řetězcích se“ sporů postupně mezi nabyvateli vozidla (i za situace, pokud by lhůta k uplatnění odpovědnosti za vady nebyla prekludována) je v přímém rozporu se závěry obsaženými v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 946/16 o tom, že v případě, kdy (těž v důsledku trestné činnosti zaměstnankyně ERÚ) muselo být vydané rozhodnutí zrušeno, mají být dopady na subjekt tímto dotčený minimalizovány. Náhrada škody nemůže být postiženému subjektu znemožňována formalistickým výkladem podmínek, k čemuž míří rovněž nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2598/15 (vykonatelný nálezy Ústavního soudu je závazný pro všechny orgány i osoby - čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky publikované pod č. 1/1993 Sb.).
81. Z uvedených důvodů proto vzhledem k individuálním okolnostem projednávané věci není v projednávané věci aplikovatelná ani ustálená judikatura Nejvyššího soudu ohledně subsidiarity žaloby poškozeného o náhradu škody vůči státu bránící žalobkyni uplatnit (úspěšně) nárok proti státu z titulu jeho odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným Rozhodnutím (jak na ni odkazoval Nejvyšší soud).

Závěrem

82. Odvolací soud poukazuje na to, že Ústavní soud považuje za samozřejmé a určující pro nalézání práva, že vždy je nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na zjištěných skutkových okolnostech. Obecné soudy jsou povinny udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité (k tomu nálezy ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 428/06). Ústavní soud ve své konstantní judikatuře rovněž již mnohokrát prohlásil, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům přehnaně formalistický postup za použití v podstatě sofistického odůvodňování zřejmě nespravedlnosti. Úkolem soudu v podmínkách materiálního právního státu je nalézt řešení, které by zajišťovalo maximální realizaci základních práv účastníků sporu, a není-li to možné, rozhodnout v souladu s obecnou ideou spravedlnosti

(k tomu i náleží sp. zn. II. ÚS 2048/09 ze dne 2. 11. 2009). Posláním soudu je pak poskytovat ochranu porušeným nebo ohroženým právům či jiným zákonem chráněným zájmům.

83. Práva žalobkyně byla porušena žalovanou v důsledku trestného činu státního xxx, který vydal nezákonné Rozhodnutí ve správním řízení a za jehož činnost stát odpovídá, a tudíž žalobkyni, která byla účastníkem onoho správního řízení, má být v tomto řízení poskytnuta ochrana, nikoli být soudem komplikován její přístup ke spravedlnosti (a ve svém důsledku i tento přístup znemožněn).
84. Aplikací zákona č. 82/1998 Sb. v případech odpovědnosti státu za škodu a nemajetkovou újmu nesmí dojít, přímo ani nepřímo, k omezení rozsahu základního práva zaručeného čl. 36 odst. 3 Listiny tak, aby fakticky došlo k vyprázdnění dotčeného základního práva při použití jeho zákonného provedení (k tomu např. náleží Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2020, sp. zn. II. ÚS 141/19).
85. Lze proto na základě všeho výše uvedeného uzavřít, že předpoklady odpovědnosti státu za škodu způsobenou žalobkyni nezákonným Rozhodnutím byly v projednávané věci splněny a základ nároku na náhradu škody způsobené nezákonným Rozhodnutím je dán.
86. Odvolací soud proto z těchto důvodů (znovu) změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. napadený zamítavý rozsudek soudu prvního stupně formou mezitímního rozsudku tak, že základ uplatněného nároku na náhradu škody vůči státu je dán (§ 152 odst. 2 věta druhá o. s. ř.); nalézací soud se výši nároku dosud nezabýval a neprovedl k jeho výši žádné důkazy, což bude jeho úkolem v dalším řízení.
87. V novém konečném rozhodnutí nalézací soud rozhodne i o (všech) nákladech řízení (§ 224 odst. 3, § 243g odst. 1 druhá věta o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** do 2 měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu I. stupně; přípustnost dovolání je oprávněně posoudit dovolací soud.

Praha 10. dubna 2024

JUDr. Aleš Šťastný v. r.
předseda senátu